

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ПОЛІТОЛОГІЇ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

освітньо-професійна програма	Політологія
спеціальність	052 Політологія
галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь	бакалавр

Розробник:
Макарець Світлана,
к.іст.н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Гарант:
Приходько Сергій,
к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Основи політології
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	Обов'язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	<i>Викладач:</i> Макарець Світлана, к. іст. н., доцент <i>Контакти:</i> ауд. 458 (навчальний корпус № 4) e-mail: svitlana.makarets@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/makarec-svitlana-volodymyrivna
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія ОПП Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	Цикл гуманітарних дисциплін

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти знань з основ політології як науки про політичне життя суспільства, усвідомлення сутності соціального призначення та функцій політичної науки, її ролі і місця в системі наук та житті людини; формування у майбутніх фахівців (бакалаврів) необхідних навичок політичної діяльності, наукового мислення у сфері політики, національної свідомості та інших елементів політичної культури; виховання політично грамотної особистості, яка здатна орієнтуватися в сучасних політичних явищах і подіях.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політичного знання; аналіз політичного життя суспільства, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі.

Компетентності:

- загальні:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань, діяти політично й соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні (фахові, предметні):

СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної

політичної думки.

СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмні результати навчання:

РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програма та структура навчальної дисципліни
Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	052ПОЛІТ_бд_2022			
	усього	у тому числі		
л		с	с.р.	
Тема 1. Політологія в структурі політичного знання.	9	2	-	7
Тема 2. Політика як соціальне явище.	11	2	2	7
Тема 3. Політична влада та механізм її функціонування.	11	2	2	7
Тема 4. Політична система суспільства.	11	2	2	7
Тема 5. Держава як інститут політичної системи суспільства.	13	4	2	7
Тема 6. Демократія як спосіб функціонування політичної системи. Вибори та виборчі системи.	11	2	2	7
Тема 7. Політичні партії, громадські організації й рухи у суспільно-політичному житті.	9	2	-	7
Тема 8. Політична культура громадян в демократичній державі.	9	2	-	7
Тема 9. Політичні еліти та політичне лідерство.	11	2	2	7
Тема 10. Світовий політичний процес та система міжнародних політичних відносин.	10	2	2	6
Усього годин	105	22	14	69

Оцінювання результатів навчання
Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи (в розрізі кожної теми)	Написання реферату	Підготовка презентації	
PH 01	8	5	5	3	4	25
PH 08	9	5	5	2	4	25
PH 09	9	5	5	2	4	25
PH 12	9	5	5	3	3	25
Разом	35	20	20	10	15	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи (в розрізі кожної теми)	Написання реферату	Підготовка презентації	
Тема 1. Політологія в структурі політичного знання.	-	10	2	10	15	2
Тема 2. Політика як соціальне явище.	5		2			7
Тема 3. Політична влада та механізм її функціонування.	5		2			2
Тема 4. Політична система суспільства.	5		2			7
Тема 5. Держава як інститут політичної системи суспільства.	5		2			17
Тема 6. Демократія як спосіб функціонування політичної системи. Вибори та виборчі системи.	5		2			7
Тема 7. Політичні партії, громадські організації й рухи у суспільно-політичному житті.	-		2			7
Тема 8. Політична культура громадян в демократичній державі.	-		2			2
Тема 9. Політичні еліти та політичне лідерство.	5		2			7
Тема 10. Світовий політичний процес та система міжнародних політичних відносин.	5		2			17
Самостійна робота			10	15	25	
Разом	35	20	20	10	15	100

Шкала та критерії оцінювання
Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі, повні, цілісні, міцні і творчо засвоєні знання програмного матеріалу, відповідь чітка і завершена, без помилок. Ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політології, науковими концепціями, та, головне вміє їх використовувати під час відповіді на запитання, вміє ставити під сумнів сталі принципи та ідеї. Знає політологічну термінологію, відмінно володіє понятійним апаратом; вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати політологічний матеріал. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції, пропонувати способи розв'язання суспільних проблем; буде переконливу аргументацію. Може порівнювати й оцінювати діяльність суб'єктів політики (акторів) з позиції загальнолюдських та національних цінностей та у різних контекстах їх функціонування.
4	Здобувач вищої освіти має добрі знання програмного матеріалу, проте допускає у відповіді деякі неточності; відповідь чітка і практично завершена. Ознайомлений з найновішими досягненнями вітчизняної і зарубіжної політичної науки, науковими концепціями та вміє їх використовувати під час відповіді на запитання. Знає політологічну термінологію, володіє понятійним апаратом, вміє систематизувати, співставляти, аналізувати, доводити, порівнювати політологічний матеріал. Здатен самостійно на основі сформованих ціннісних орієнтирів оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції. Може застосовувати політологічне мислення для розв'язання окремих теоретичних і практичних проблем у політичній сфері.
3	Здобувач вищої освіти під час відповіді допускає помилки в знанні фактичного матеріалу, відповідь не чітка і спрощена. Ознайомлений з досягненнями вітчизняної та зарубіжної політичної науки, науковими концепціями на рівні їх перерахунку. Посередньо знає політологічну термінологію і володіє понятійним апаратом. У процесі систематизації, співставлення, аналізу політологічного матеріалу відчуває труднощі. Здатен посередньо оцінювати суспільні явища, процеси і тенденції в Україні та світі. Не може переконливо аргументувати, порівнювати й оцінювати діяльність суб'єктів політики (акторів) із позиції загальнолюдських та національних цінностей та у різних контекстах їх функціонування.
2	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні. Фрагментарно відтворює знання про категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки, знання вчень та концепцій класичної та сучасної політичної думки. Не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки, добирати необхідні приклади; відчуває значні труднощі в процесі аналізу взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування. Майже відсутнє критичне політологічне мислення.
1	Здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускає суттєві помилки у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст; не виявляє здібностей до будь-якої систематизації предмету, методів, понятійно-категоріального апарату політичної науки. Не може запропонувати варіанти вирішення ні теоретичних, ні практичних проблем у політичній сфері. Повністю відсутнє критичне політологічне мислення.
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання	
10	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 19-20 питань	Продемонстрований високий рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє предметну область, володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки; застосовує політологічне мислення для вирішення поставлених завдань; вміє аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
9	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 17-18 питань	
8	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 15-16 питань	
7	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 13-14 питань	Продемонстрований належний рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє предметну область, володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки; застосовує політологічне мислення для вирішення поставлених завдань; вміє аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
6	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 11-12 питань	
5	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 9-10 питань	
4	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 7-8 питань	Продемонстрований посередній рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти розуміє предметну область, володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, але знання фрагментарні; виникають труднощі у застосуванні політологічного мислення для вирішення поставлених завдань, а також в ході аналізу взаємодії політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування.
3	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 5-6 питань	
2	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 3-4 питань	
1	із 20 запропонованих завдань правильну відповідь надано на 1-2 питань	Продемонстрований низький рівень володіння програмним матеріалом: здобувач вищої освіти практично не володіє базовим категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки; не використовує політологічне мислення для вирішення поставлених завдань, не здатен аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, влади та урядування, політичних систем та режимів, політичної поведінки у різних контекстах їх функціонування.
0	усі завдання виконано неправильно	

Виконання завдань самостійної роботи (в розрізі кожної теми)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Виконані завдання самостійної роботи демонструють розуміння здобувачем вищої освіти предметної області; досконале уміння використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; уміння застосовувати політологічне мислення для розв'язання поставлених завдань; уміння аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі, без помилок.
1	Виконані завдання самостійної роботи демонструють розуміння здобувачем вищої освіти предметної області; достатнє уміння використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки; достатнє уміння застосовувати політологічне мислення для розв'язання поставлених завдань; достатнє уміння аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. Завдання самостійної роботи з теми виконані не всі, або мають неточності чи незначні помилки.
0	завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

Написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-9	Реферативна робота виконана на високому рівні, виявляє самостійність, творчість та оригінальність, глибоке розуміння проблеми, що розглядається. Висунуті тези аргументовані. Застосовані порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів. Наведено альтернативні погляди на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Проаналізовано діяльність суб'єктів політики із позиції загальнолюдських та національних цінностей. Висновки демонструють критичне політологічне мислення. Робота відповідає основним вимогам щодо стилю, оформлення, використання цитат.
8-7	Реферативна робота виконана добре, виявляє знання теоретичного матеріалу, розуміння проблеми, що розглядається. Висунуті тези достатньо аргументовані. Зроблений належний аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки і викладена власна позиція. Висновки демонструють критичне політологічне мислення. Робота відповідає основним вимогам щодо стилю, оформлення, використання цитат.
6-5	Реферативна робота виконана задовільно, допущені незначні помилки при визначенні політологічних категорій, смислових зв'язків тощо, хоча загалом робота виявляє знання теоретичного матеріалу, розуміння проблеми, що розглядається. Зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Викладена власна позиція, але вона не достатньо аргументована. Вимоги щодо оформлення реферату загалом дотримані.
4-3	Реферативна робота виконана задовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми; тема висвітлена частково. Зустрічаються неточності у викладі матеріалу, мають місце помилки при використанні категорійно-понятійного

	апарату сучасної політичної науки. Аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки, аналіз взаємодії політичних акторів та інститутів занадто поверхневий. Висновки не достатньо аргументовані. Роботі бракує проблемності та оригінальності. Є недоліки в оформленні реферату.
2-1	Реферативна робота виконана незадовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми, тема не розкрита. У роботі мають місце серйозні помилки при використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Відсутній аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Робота несамостійна. Логічна структура, стиль, оформлення викликають серйозні зауваження.
0	реферативна робота не виконана

Підготовка презентації

Кількість балів	Критерії оцінювання
15-13	Презентація виконана на високому рівні, відображає глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Заявлена тема розкрита повністю. Вдало використані порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів. Презентація відображає альтернативні погляди на проблему на основі опанування здобувачем вищої освіти широкого кола джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політичної думки. Діяльність суб'єктів політики проаналізовано із позиції загальнолюдських та національних цінностей. Зроблені самостійні висновки, висловлене власне ставлення до проблеми, що демонструє високий рівень розвитку політологічного мислення. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Презентація характеризується оригінальністю.
12-10	Презентація виконана добре, відображає належне розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Заявлена тема розкрита достатньо глибоко. Здобувач вищої освіти демонструє вільне володіння понятійним апаратом з теми. Використані порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів. Зроблений аналіз (хоча і дещо обмежений) різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Висловлене власне ставлення до проблеми, що демонструє належний рівень розвитку політологічного мислення. Малюнки, звуки, фото, анімації – у кількості, виправданій змістом презентації. Презентація характеризується оригінальністю.
9-7	Презентація виконана задовільно. Заявлена тема розкрита достатньо. Здобувач вищої освіти демонструє володіння категорійно-понятійним апаратом сучасної політичної науки, хоча допускає незначні помилки при визначенні категорій та поясненні теоретичного матеріалу. Порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ, взаємодії політичних акторів та інститутів практично відсутні, презентація базується переважно на простій констатації фактів. Включена інформація добута із різноманітних джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політичної думки, але здобувач вищої освіти не може їх порівнювати, а обмежується простим перерахунком. Структурна побудова презентації загалом правильна.
6-4	Презентація виконана задовільно. Присутнє лише часткове висвітлення теми. У здобувача вищої освіти виникають складності у використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Під час викладу матеріалу прослідковується непослідовність, структура роботи не продумана, часом

	алогічна, що свідчить про низький рівень розвитку політологічного мислення. Включена інформація добута із незначної кількості джерел, що репрезентують здобутки класичної та сучасної політичної думки; здобувач вищої освіти не може їх порівнювати, а обмежується простим перерахунком. Самостійні висновки відсутні. Проект містить переважно текстову інформацію
3-1	Презентація виконана незадовільно. Виявлено недостатнє розуміння проблеми, тема не розкрита. Здобувач вищої освіти припускається серйозних помилок при використанні категорійно-понятійного апарату сучасної політичної науки. Відсутній аналіз різних точок зору на проблему на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. Проект здається випадковим, нашвидку зробленим, чи незакінченим.
0	Презентація відсутня.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 105 год.

Кількість кредитів – 3,5

Форма семестрового контролю – залік

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на семінарських заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за семінарське заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ:
<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету
<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В. Політологія : підручник. Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. 179 с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 348 с.

3. Горбач О. Н. Політологія : навч. посіб. 3-тє вид., допов. та перероб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2016. 259 с.
4. Політологія : навч. посіб. / М. П. Гетьманчук, П. М. Гетьманчук, У. В. Ільницька, Г. І. Луцишин, Р. Я. Пасічний, Я. Б. Турчин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2020. 272 с.
5. Політологія: навч.-метод. посіб. (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів : ПП «Арал», 2018. 540 с.
6. Шляхтун П. П. Політологія : історія та теорія : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

Допоміжні

1. Вегеш М., Палінчак М., Петрінко В. Геополітика в постатях і термінах : підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія». Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с.
2. Кириченко В. М. Політичні системи світу : кредитно-модульний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 218 с.
3. Політологічний енциклопедичний словник / ред.-упоряд. В. П. Горбатенко; ред. : Ю. С. Шемшученко, В. Д. Бабакін. Київ : Генеза, 2004. 736 с.
4. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна та ін. ; за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2015. 815 с.
5. Політологія : хрестоматія : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Гетьманчук та ін. ; за ред. М. П. Гетьманчука. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 599 с.
6. Польовий М. А., Кормич Л. І. Світовий політичний процес: глобальний та національний вимір : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2017. 240 с.
7. Приходько С. М., Макарець С. В. Типологія політичних режимів у політичній концепції В'ячеслава Липинського. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 145 (№ 6). Ч. 3. Політичні науки. С. 86–89.
8. Приходько С. М., Макарець С. В. Особливості українських політичних процесів у контексті демократичних і посткомуністичних трансформацій. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2019. Вип. 151 (№12). Ч. 3. Політичні науки. С. 62–66.
9. Приходько С. М., Макарець С. В. Інститут президенства в країнах Центральної та Східної Європи. *Гілея: науковий вісник*. Київ : «Видавництво «Гілея», 2020. Вип. 156 (№ 5). С. 339–342.
10. Романюк А. Еволюція політичних інститутів. Коли і за яких обставин сформувалися політичні інститути? : навч. посіб. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 184 с.
11. Стойко О. М. Трансформація політичних інститутів у сучасних перехідних суспільствах : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; «Логос», 2016. 416 с.
12. Стройко Т. В. Міжнародні організації : навч. посіб. Київ : Кондор, 2018. 250 с.
13. Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник / І. Я. Вдовичин ; за наук. ред. Н. М. Хоми. Львів : «Новий Світ – 2000», 2015. 396 с.
14. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 256 с.
15. Шляхтун П. П. Політологічний термінологічний словник. Київ : Київський університет, 2015. 543 с.

Інформаційні ресурси

1. Сайт альманаху «Грані». URL: <http://www.grani.org.ua/>
2. Сайт журналу «Віче». URL: <http://www.viche.info/>
3. Сайт журналу «Нова парадигма». URL: <http://www.novaparadigma.org.ua/>
4. Сайт Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
5. Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/>
6. Сайт Українського центру політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua/>
7. Сайт міжнародного центру перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua/library>